

»Izvor in razvoj baladno plesnega ritmičnega tipa Lajnar-Cigan«. Potemtakem bi pripadlo ritmični strukturi silno važno mesto v etnomuzikoloških raziskavanjih.

Seveda je to le en problem izmed številnih drugih, ki čakajo še podrobnejših raziskovanj na različnih etničnih področjih. Prav zaradi tega je toliko pomembnejše delo prof. Wiore, ki v marsičem orje ledino in kaže nova pota etnomuzikologiji.

Valens Vodušek

Deutsches Jahrbuch für Volkskunde. Herausgegeben vom Institut für deutsche Volkskunde an der Deutschen Akademie der Wissenschaften zu Berlin durch Wilhelm Fraenger. Dritter Band. Jahrgang 1957. Teil I. 343 + VIII str. (Akademie-Verlag, Berlin. Vez. 17 DM); Teil II. 344—576 + (IX—XXIV) str. (Akademie-Verlag, Berlin. Br. 17 DM).

Zajetni dvodelni zbornik, ki ga izdaja vzhodnonemški akademski inštitut za nemško narodopisje, prinaša med prispevki vzhodnonemških narodopiscev tudi prispevke iz drugih držav (Poljska, Madžarska, Avstrija, Holandska).

Raziskovanje pravljice je med raziskovalci ljudskega slostva danes v ospredju zanimanja. V prvem delu zbornika interpretira Friedrich Sieber (Dresden) s svojim prispevkom (Wünsche und Wunschbilder im späten deutschen Zaubermärchen, 11—30) pravljico kot prispevek za napredek človeštva: njen boljši in lepši svet vzdržuje upanje v uresničenje takega sveta! Benjamin Rajeczky (Budimpešta) podaja pregled doslej malo znanih ogrskih narekanj (Typen ungarischer Klaglieder, 31—46). O noši lužiških Srbov razpravlja z upoštevanjem vse dosedanje literature Oskar von Zaborsky (Die Trachten der ehemaligen Mark Brandenburg, III. Die Tracht des Spreewaldes und der angrenzenden Gebiete, 47—118), ki ugotavlja, da so Srbi prevzemali nekatere elemente svoje noše od obdajajočih jih Nemcev in da so svojo nošo kljub zatiranju v letih 1935—1945 s slovansko žilavostjo ohranili. Tudi za nas je zanimiva razprava Wolfganga Jacobeita (Berlin) o jarmih in vpregah (Jochgeschirr- und Spanntiergrenze, 119—144), ki skuša podati za ozemlje Nemčije tipologijo jarmov (čelni in tilniški jarem) in s tem pokazati razširjenost konjske (sever!) in volovske vprege (jug!). Dragoceno področje odstira Ingeborg Weber-Kellermann (Berlin), ko skuša ob Gottfriedu Kellerju razbrati določeno narodopisno območje v njegovih delih (Volkstheater und Nationalfestspiel bei Gottfried Keller, 145—168). Dasi vrednosti narodopisnega gradiva v delu posameznih književnikov ne gre precenjevati, nam nudi G. Keller prav verodostojen vpogled zlasti v usodo ponarodele Schillerjeve igre o Viljemu Tellu v Švici. Razprava Wilhelma Fraengerja (Berlin), Der vierte König des Madrider Epiphaniastempels von Hieronymus Bosch (169—198), je vzoren primer, kako pomagajo kulturnozgodovinska in etnografska spoznanja pri reševanju sicer skoraj nerešljivih ikonografskih problemov. — Med poročili beremo med drugim o vsezveznem etnografskem dnevu SSSR 1956, o mednarodnem kongresu za glasbeno vedo na Dunaju 1956, o konferenci o češkem in slovaškem ljudskem pripovedništvu v Pragi 1956. Posebno važni so pregledi Lutza Röhricha (Mainz), Die Märchenforschung seit dem Jahre 1945; v tem zvezku razpravlja o raziskovanju francoske pravljice (213—224). — Izredno pomemben je bibliografski del, ki prinaša Aleksandra Jackowskega (Varšava) poljsko narodopisno bibliografijo (Das volkskundliche Schrifttum Polens seit 1945, 227—257) in Boya Wanderja (Amsterdam) nizozemsko narodopisno bibliografijo (Eine Übersicht der niederländischen volkskundlichen Literatur 1945—1955, 258—266). — Skoraj tretjino zvezka zavzemajo ocene (269—343). Med njimi naj omenim najprej poročilo o »Slovenskem etnografu« 8 (1955) izpod peresa Wolfganga Jacobeita (340 in 341), ki pohvalno omenja prizadevanje Borisa Orla in njegovih sodelavcev pri raziskovanju poljedelskega orodja na Slovenskem; žal, se v svojem poročilu omejuje samo na prispevke o materialni kulturi. V poročilu o zborniku »Masken in Mitteleuropa« (Wien 1955) omenja Ingeborg Weber-Kellermann prispe-

vek Nika Kureta »Aus der Maskenwelt der Slowenen« kot važno odkritje doslej neznanih področij (307). — Zvezku je dodanih 8 slikovnih prilog na umetniškem papirju.

V drugem zvezku je na prvem mestu posthumno objavljena razprava Adolfa Spamerja o drugem merseburškem zagovoru (P[h]ol ende Uodan. Zum zweiten Merseburger Spruch, 347—365). Z užitkom beremo Friedricha Sieberja (Dresden) duhovito razpravo Dem Monde kann man kein Kleid machen. Ein Beitrag zur Geschichte eines Schwankmotivs (366—387). Leopold Schmidt (Dunaj) razpravlja o okovani leseni lopati (Der handbeschlagene Holzspaten in Ostmitteleuropa, 388—406). V območje tako zanimive, a še vedno premalo raziskane rudarske kulture sega razprava Herberta Claussa (Dresden), Bergmännische Arbeitsvorgänge in volkstümlicher Gestaltung (407—446). O ogrski ljudski glasbi piše Lajos Vargyas (Budimpešta, 447—469), o zanimivi zvrsti (otroških) ljudskih pesmi pa Gerda Grober-Glück (Greifswald), Heidelbeerlieder aus Thüringen (470—478). — Med poročili se spominja Vladimir Propp (Leningrad) Vladimira I. Čičerova, Wolfgang Jacobeit (Berlin) poroča o konferenci raziskovalcev poljedelskega orodja v Celovcu 1956, kjer s priznanjem omenja (483) referat Borisa Orla in slovenska raziskavanja v tej smeri, nadalje poroča o vprašalnica glede poljedelskega orodja v Albaniji in o vprašalnici glede pastirske (ovčarske) folklore v Nemčiji. Erich Stockmann (Berlin) poroča o zborovanju za ljudsko glasbo v Freiburgu (488—489), kjer omenja sodelovanje Vinka Zganca in Valensa Voduška. Gyula Ortutay (Budimpešta) obširno poroča (489—495) o vprašalnici in zbiranju božičnih koled na Ogrskem. Lutz Röhrich nadaljuje svoje preglede o raziskovanju pravljic (gl. zgoraj); na vrsti so Švedska (494—500), Danska (501—507) ter ZDA in Kanada (507—514). — Med številnimi ocenami (517—566) naj omenim samo Gisele Schneidewind (Berlin) oceno Schlosserjevih Bachelersagen; zanimivo je, da tudi ona čuti pomanjkljivost izdaje v tem, da ni izšla dvojezično (prim. Ivan Grafenauer, Dunajska izdaja pohorskih pripovedk, Glasnik Inštituta za slovensko narodopisje SAZU 1, 1956-57, str. 9!). Tudi drugemu zvezku so dodane slikovne priloge (IX—XXIV) na umetniškem papirju.

Velika prednost zbornika je izčrpen register (Personen- und Sachverzeichnis, 566—576), ki ga je sestavil Reinhard Peesch.

Niko Kuret

Jahrbuch des österreichischen Volksliedwerkes. Geleitet von Karl M. Klier, Leopold Nowak, Leopold Schmidt. Band VI. Wien 1957. VIII + 227 str. + XVI slikovnih prilog na umetniškem papirju. (Slavnostni zbornik za 75-letnico Raimunda Zodra.)

Vsebina tega dragocenega letopisa nudi več kakor obeta naslov. Izdajatelji pojmujejo ljudsko pesem kar najširše in se ne omejujejo na zgolj muzikološko plat, marveč obravnavajo navadno tudi funkcijo pesmi. Odtod bogastvo vseh dosedanjih zvezkov in tudi pričujočega šestega. Pretežna večina prispevkov obravnava pač predmete, ki le drugotno zanimajo slovenskega narodopisca, so pa vmes tudi taki, ki segajo naravnost v naše narodopisje ali pa so vsaj splošno pomembni. Le-taki so sestavki medtem umrlega Viktorja Geramba, Vom Tanzen (zelo pronicava opazovanja o zadržanju preprostega človeka pri plesu, 46—53), Walterja Salmena (Freiburg i. Br.), Zur Verbreitung von Einhandflöte und Trommel im europäischen Mittelalter (154—161) in Walterja Wiore (Freiburg i. Br.), Über den Volkston bei Mozart (185—193). V slovensko narodopisje pa segata prispevka Franza Koschierja (Celovec), Die Gailtaler Burschenschaft und ihr Lindentanz (79—87), ter Oskarja Moserja (Celovec), Das Gailtaler Dreikönigssingen (113—132). Koschierjev prispevek podaja v glavnem dosedaj znano podobo o visokem reju po že znani literaturi, ki jo bo treba čimprej preveriti na licu mesta; sam sem, na primer, v Zahomecu in Spodnji Bistrici (1958) mogel ugotoviti, da je marsikaj drugače, kakor pišejo dosednji avtorji (s Fr. Maroltom vred). Odlika Koschierjevega prispevka je predvsem v tem, da